

Dette er det eneste foto vi kender fra den 9. maj af sovjetrussernes hurtigbåde i Rønne Havn. Skibet til højre er en tysk tanker, Göll 1, der blev sænket af sovjetiske bomber den 8. maj. Foto: Georg Kjøller. Niels Chr. Bohn Pihls samling.

Sandheder og myter

LÆSERBREV

Thomas Kofoed Poulsens (journalist, P4 Bornholm, *red.*) forsøg på at "punkttere en af de mest sejlivede myter fra dengang" – at radioen var tavs om de russiske bombardementer af Bornholm for 76 år siden – er ikke det første.

I "Bornholm besat – det glemte hjørne af Danmark under Anden Verdenskrig" fra 2012 har forfatteren Jesper Gaarskjær – ligesom Thomas Kofoed Poulsen i "Russertiden" – studeret Pressens Radioavis' gamle manuskripter.

Ligesom Kofoed Poulsen konstaterede Gaarskjær, at luftangrebene nævnes i adskillige manuskripter. I næsten alle tilfælde – dog først i slutningen, der let kan stryges af censuren i sidste øjeblik – uden at det ses i manuskriptet.

Men lydoptagelser eksisterer ikke. Og at de pågældende manuskripter "ganske enkelt ikke er blevet læst op" er en forklaring, som den bornholmske modstandsbevægelses næstkommanderende Tønnes Wichmann fandt sandsynlig i en tv-dokumentar i 1985:

"Det er et mysterium, som jeg ikke kan opklare", fortalte han og uddybede, at telegrammerne "havde en ordlyd, som jeg endnu ikke – nogensinde – har hørt nogen mennesker fortælle, at de har hørt."

"Der er et manuskript fra den 7. maj om aftenen, hvori der redegøres for Bornholms to byer, Rønne og Nexø: Det er aldrig blevet sagt. Der er et fra 8. maj med samme oplysninger: De er heller aldrig kommet igennem."

'DANMARK ER JO I EN FESTRUS'

Wichmanns udsagn støttes af daværende chefredaktør på Bornholms Tidende Holger Stenbæks – aldrig problematisere-

rede – beretning om bornholmernes grænseløse skuffelse over, at der i radioen "kun lød en tør meddelelse om evakueringen af Rønne og Nexø – intet om grunden".

En opsigtsvækkende forklaring på radioavisens tavshed om de luftangreb, der gjorde flere tusinde bornholmere husvilde, gav den tidligere rigsdagsstenograf Rut Andersen-Høyer i 2016 til Bornholms Tidendes Jens Stubkjær.

Som 24-årig arbejdede hun på Radioavisen. Her tog hun telefonen, når dagbladene og Ritzau ringede stof ind til radioavisen. Hun stenograferede det ned, og skrev det ud, så det kunne læses op i radioavisen.

"Hele Danmark er jo i en festrus, og det skal da ikke ødelægges ved, at de får det at vide," lød beskeden fra ledelsen, da hun undrede sig over, at hendes bombeefterretninger fra hjemøen ikke blev sendt ud.

Med stærkt modstridende udsagn mellem manuskripter og "det hørte" kan det undre, at det kan være så vigtigt at "punkttere" den bornholmske myte. For en myte skal netop ikke tages 100 procent bogstaveligt, men bære en højere sandhed.

Som når amtmand von Steman rapporterer til København, at "befolkningens stemning her på Bornholm efter den sidste uges begivenheder er meget bitter over for Danmark, og der hersker den dybeste skuffelse".

Fra en frihedskæmper havde han hørt denne bemærkning: "Havde vi vidst dette, havde det været bedre ikke at skyde Printzenskjöld!".

Peter Tiemroth
Holkadalen 1, Gudhjem

DAGENS DEBAT-CITAT

” Med stærkt modstridende udsagn mellem manuskripter og ”det hørte” kan det undre, at det kan være så vigtigt at ”punkttere” den bornholmske myte. For en myte skal netop ikke tages 100 procent bogstaveligt, men bærer en højere sandhed.

Peter Tiemroth

OM DEBATINDLÆG

Indlæg skal være individuelt fremstillede, skrevet af bornholmsk bosatte eller bornholmsk relaterede personer – eller de skal handle specifikt om Bornholm. Indlæg kan redigeres af redaktionen.

Læserbreve må højst være på 2.000 anslag inklusive ordmelletrum. Synspunkter på indtil 4.000 anslag kan kun forventes optaget efter aftale. Man kan ikke påregne at få returneret indlæg.

Klager over restaurationsbesøg og varekøb henvises til de respektive klagenævne.

Læserindlæg skal holde sig inden for lovens rammer og være affattet i et sobert og anstændigt sprog.

Debatindlæg modtages pr. post eller direkte afleveret hos Bornholms Tidende i Rønne. De kan dog med fordel sendes via e-mail til redaktion@bornholmstidende.dk – husk altid fuld postadresse på skribenten. Indlæg kan bringes i alle Bornholms Tidendes publikationer i en rækkefølge efter redaktionens skøn.